

בס"ד, כסלו ה'תשע"ט

התורה והמדינה

סדר יום יהודי במדינת ישראל

- לקט מקורות -

א. "ממלכת כהנים" - הקודש בישראל שייך להופעה ציבורית-מדינית

עיקר עניינה של הופעת הקודש בישראל הוא להופיע את הקודש כציבור ובחיי מדינה ממלכתיים.

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות י"ט ו')

התורה והממלכה, בישראל קשורים זה עם זה קשר בל ינתק... קבלת התורה בישראל קבלה כפולה היא, קבלת חובת היחיד בתור יחיד השייך להכלל, לכללות האומה בקדושתה. וקבלת התורה, בתור קבלתה של האומה המנהיגה את חייה החברותיים, בתור לאום. אמנם, עבודה קשה היא ביחוד שמירת התורה הכללית הממלכתית... מלאכת הצירוף של הכלל כולו בתור חברה הזקוקה לעניינים מדיניים, הוא הרבה יותר מסובך בדרך עבודתו ממלאכת הצירוף של כל יחיד כשהוא לעצמו בתור איש פרטי.

... חובתינו היא לא רק להיות אנשי קודש בתור אנשים פרטיים, כי אם גם וביחוד להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש ולשאוף ליסוד ממלכתי מקודש, שהוא כדאי להיות נקרא בשמו עוד מלפני ההתהוות של העולם המעשי וכל סאונו, מיסוד התורה שקדמה לעולם, ומיסודו של דוד מלך ישראל החי וקיים.."

הראי"ה קוק (מאמרי הראי"ה, "ממלכת כהנים" עמ' 173)

התפיסה השלמה והאחדותית הזו טבועה בעצם נשמתנו

"נשמה אחת היא המחיה את המדינה ואת המקדש בישראל, לא בקשרים מלאכותיים הננו מקשרים את חיי עמנו הכלליים לכל צביוניהם רק (=אלא) מפני שככה מורה אותנו מקור חיינו. וכן הוא הצביון השלם של נשמת לאומנו. אין חצאיות, אין חלקיות ואין תוכנים של פירוד במהותה של אותה הנשמה הגדולה של האומה אשר קדושת האחדות היא כל חייה כל יסודה וקיומה.. האחדות המהותית של המדינה והמקדש, טבוע הוא בעצם נשמתנו.."

[מאמרי הראי"ה, עמ' 181]

בלשון ימינו, הדבר מתבטא בכך שבישראל אין הילוק בין הדת לבין המדינה:

"כשמש רבנו ע"ה ניסח את המגמה הכללית של התורה מפי ה' בזמן קבלתה נאמר: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש".

בדברים אלה מתבטאת המגמה הכפולה להקיף את חיי הפרט ואת חיי הכלל גם יחד, ובמה שנוגע לחיי הכלל - גם החיים המדיניים - "ממלכת"; גם החיים הלאומיים - "גוי". - ממלכת כהנים, וגוי קדוש. אין התורה מסתפקת בעיצוב דמותו של היחיד, מפני שהיא סוברת שאליבא דאמת לא תתכן כלל שלמות הפרט בתוך חברה קלוקלת. הרעיון של הפרדת הדת מהמדינה שקנה לו זכות אזרח ברובן ככולן של מדינות אירופה. זוהי ההכרזה הראשונה על קיום שתי רשויות נפרדות - רשות הפרט וחובותיו לאלקים, ורשות הרבים ששם שולטים כוחות אחרים. .. התורה דורשת "ממלכת כהנים וגוי קדוש" .. שרשות הרבים תהיה בעלת אותה מגמה המוצגת ליחיד, והאומה תהיה בעלת צורה מוגדרת שתבטיח השתלמותו של היחיד בכיוון הראוי.

הרב שאול ישראלי ["המשטר המדיני לפי התורה" מתוך: הדת והמדינה, הוצאת מורשת תשכ"ד]

"התחילו לדבר אצלנו על הפרדת הדת מן המדינה..עלינו להבהיר לעצמנו..על איזו דת מדובר כאן ועל איזו מדינה?..אין הדין כאן על דת בעלמא ועל מדינה בעלמא.. מטבע שטבעו חכמי אומות העולם "הדת הוא עניין פרטי" - זו תפיסה התואמת את דתם הם..אבל אינה נוגעת כלל לנו. **תורת ישראל מעיקרה לא תורת יחידים גרידא היא אלא גם תורת מדינה**.. והודגשה מגמה נעלה זו בפרוש, בהקדמה הקצרה התמציתית למתן תורה:"ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש"-לא כוהנים בודדים אלא ממלכה שלמה של כוונה, ולא קדושים יחידים אלא גוי קדוש ..תורת ישראל אינה דת גרידה..תורת ישראל היא ברית האומה. .. **הרי חובתנו היא לנצל כל אפשרות להשתמש בכל מכשיר ציבורי, להרחיב ולהגדיל את שטח קיום המצוות ע"י היחיד והרבים.**"

הרב משה צבי נר'ה [נגד המפרידים בין תורת ישראל ומדינת ישראל]- שמעתין [32]

"על מדינת ישראל להתרחק מרעיון ה"חילונית", שהוא רעיון מוטעה בהחלט. היהדות היא צימוד של שני מרכיבים..."מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" בצד אחד, ו"אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו תורת אמת" בצד האחר. הרפורמים, בשעתם, חתכו את המטבע לחצאים, הסירו את הצד האחד והמטבע נפסלה. האם רוצים אנחנו למחוק את הכתובת שבצידה האחר, ולפסול את מטבע היהדות ? ...

היהדות איננה כנסיה דתית ואיננה איגוד לאומי במשמעם המקובל. היהדות היא תרבותנו הלאומית היחידה...

אין איש מבקש ממדינה דמוקרטית כפייה בכוח על חיי יחיד...אבל אין זה יכול למעט מחובתה של ממשלה לאומית, לנצור את עצמאותה של התרבות הלאומית ולקיים את אורח החיים היהודי כאחד מיסודותיה של תרבות זו.. **מוטלת עליה החובה, להטביע על חיי העם צביון רוחני - לאומי..ואנו מבקשים רק שהמדינה היהודית תהיה למדינת היהדות**..כלום לא אכפת לממשלה העברית אם תשתלט במדינה השקפת עולם חילונית ו"גויית" ותיווצר יצירה חדשה של טיפוס עברי המנותק לגמרי מהמסורת הלאומית ? "

הרב יחיאל יעקב וינברג ז"ל, ה"שרידי אש" [מיהו יהודי'] במכתב תשובה לראש ממשלת ישראל בן גוריון) בתוך קובץ "הציונות הדתית והמדינה" עמ' 170

ב. "חקיקה דתית"

מתוך ההבנה הנ"ל, שמהותה של מדינת ישראל הוא בחיבור הלאומיות אל הקודש, ברור שהדבר צריך לבא לידי ביטוי בחוקי המדינה הממלכתיים-ציבוריים.

"אנו חייבים אפוא, על פי ההלכה ועל פי כל כללי ההיגיון, להפעיל את כל האמצעים הממלכתיים, על מנת להבטיח את קיום התורה, ערכיה ומשפטיה על ידי העם ולהשתית אותם על יסודות קונסטיטוציוניים, ללא הפרדה ופירוד בין דת למדינה. זוהי המשימה העליונה שלנו וזוהי מטרת חזון הגאולה, כלשון הרמב"ם על מלך המשיח " ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד.."

כל האמור לעיל נוגע לחוקי היסוד של התורה והדת, שיש להם זיקה ישירה לקביעת המשימות ההיסטוריות, צביונו ודמותו הממלכתית הכוללת של העם. חוקי יסוד אלה של התורה חייבים להיפך לחוקים אינטגרליים של המדינה על מנת לשוות לחייה הציבוריים אותה דמות עילאית שמושגת ממכלול המידות והמצוות של תורת ישראל, ולהשיג את העליונות הרוחנית עליה נבאו נביאי ישראל: "והלכו גויים לאורך ומלכים לנוגה זרחה".

צריך להיות שילוב מלא בין ההלכה לחוק, בין המדינה לדת, בין התורה למעשה. אבל אין הדברים אמורים ואינם נוגעים לרשות היחיד של האזרח ולהתנהגותו האינדיבידואלית שלא בתחום הציבורי ולא בפומבי.... **מחובתנו, אפוא, להבטיח את צביונה הרוחני העליון של המדינה ולהחדיר בה את חזון הנביאים, עד שכל רואיה יאמרו-"ישראל אשר בך אתפאר"**.

הרב שלמה גורן ["לבעיות דת ומדינה"]

"אף אם נניח כי מפא"י, הליברלים וחירות מבינים את ערך היהדות וסוברים כי ארץ ישראל דתית חשובה היא בכדי לקשור את היהודים בגולה עם המדינה - נשאלת השאלה... האם גם הם חושבים באותן קטגוריות של דינר זהב, כמונו; כי ללא שבת אין קיום לכנסת ישראל, כי ללא כשרות נטמא הבית היהודי, כי נישואי תערובת חותרים תחת יסודות קיומנו..ועל כולם - האם מאמינים הם כמונו כי ארץ ישראל חילונית איננה ארץ ישראל וכי רק לישראל של קדושה התפללנו וציפינו במשך אלפי שנים?... הם אמנם תופסים את היהדות כמוסד חשוב, אולם בשום פנים ואופן לא יסכימו כי יהדות היא יסוד היסודות של קיומנו הכולל. לדידם, היהדות היא ערך, ואולי אף ערך גדול, אך בהחלט לא דינר של זהב... את דינר הזה בלא נפקיד בידי אחרים - בעצמנו נהיה השומרים ונשמור על הדינר מפשיעה, גנבה, אבדה ואונסים. אולם אם אין אנו יכולים להפקיד את הדינר בעיני אחרים ועלינו להיות בעצמנו השומרים, חייבים אנו להיות מאורגנים באורח פוליטי; כי איך נוכל לשמור על

הדינר אם יחסרו לנו המכשירים הפוליטיים הדרושים?"

הרב סולוביצ'יק - חמש דרשות

"הוא שאל - 'אתם הדתיים מיעוט... ואתם כופים את דעתכם על הרוב מתוך קונצים קואליציוניים בכנסת?'

אמרתי: אין מקום לכפיה אישית פרטית... יש להשתדל באמצעות חקיקה בכנסת.. שחיי האומה בפרהסיא לא יהיו הפקר. כולנו שייכים לכנסת, והחלטותיה מחייבות אתכם ואותנו... מתוך כך השגנו כמה דברים אתם קוראים לזה כפיה דתית, אבל זו החלטה של הכנסת..

הוא התחכם ושאל: 'ומה יהיה אם להיפך, הרוב יחליט נגד התורה.. האם אז תהיו מוכנים לשמוע את הרוב?' לא התפעלתי, והשבתי לו: 'א. קודם כל..לא יקום ולא יהיה, חס ושלום, כדבר הזה של עקירת התורה.. ב...היינו עומדים נגד זה במסירות נפש של הירג ואל יעבור.. למה הדבר דומה: 'אנו מדינה צעירה, מצבנו בעולם מסוכן במובן הפוליטי, גם במובן החברתי והכלכלי מצבנו קשה. חברי כנסת..אולי יתיאשו..ויעמידו על סדר היום דיון והצבעה על חיסול מדינת ישראל'. קפץ פרופ' בר-הלל: 'מה! שיהיה בכנסת דיון על קיום מדינת ישראל?! על עצם הקיום, לא שייך להצביע וללכת על פי הרוב. הכנסת דנה על סדרים פרטיים, אבל על עצם הקיום לא דנים - זה למעלה מן הכנסת!'. אמרתי: 'זהו. עצם הקיום ועצם החיים הוא למעלה מן הכנסת..תורה ומצוות, והשראת השכינה בישראל, זהו עצם הקיום ועצם החיים. ועל זה אין דיון בכנסת'."

הרצי"ה קוק - [תיאור דו שיח בינו לבין מול פרופסור בר-הלל, איש הליגה נגד כפיה דתית(חבר בני-עקיבא בצעירותו שנעשה שונא דת קיצוני)]

ג. התורה והמדינה - בפועל!

הגדרת המדינה היהודית באה לידי ביטוי בכך שיסודות הקודש המהותיים נשמרים במרחב הציבורי-ממלכתי ע"י מדינת ישראל, בפועל בשטח ממש. נביא כאן דוגמאות מדברי רבותינו לגבי חשיבות השמירה על היסודות הציבוריים הללו במדינת ישראל.

א. רבנות ראשית - סמכות רוחנית מרכזית

"הרבנות, זה הכח הרוחני הגדול, זה הכח החשוב אשר יצר תמיד את דעת הקהל בישראל..שהחזיק את נשמת האומה ועורר אותה לחיים לאומיים שלמים ומתוקנים, נפגעה הרבה והשפעתה נחלשה בתקופתנו האחרונה, ודבר זה השפיע לרעה על כל מהלך החיים הכלליים שלנו. עכשיו כשחפצים אנו מחדש לסדר את עניני החיים הלאומיים שלנו ולתקנם תיקון גמור, מוכרחים אנו להכניס תיקון חודר ועמוק גם בחיי הרבנות בארץ ישראל. **להחיות מחדש את הכח הרוחני החיוני הזה עד שיהיה לכח פועל מסודר, לכח משפיע חשוב על כל מהלך התחיה הלאומית.**"

(הראי"ה קוק זצ"ל, 'כבוד הרבנות', מאמרי הראי"ה עמ' 52)

"עניינה של הרבנות הראשית להוות כח רבנים מרכזי הנותן נשמה לכל הכוחות העובדים אשר ביהדות. למן עובדי האדמה בזיעת אפיים וביגע כפיים עד עובדי ה' בקדושה ובטהרה. למן הפועל הצעיר ועד החסידים יראי ה' אשר בישיבת בית אל המתפללים ותיקין עם הנץ החמה. לאלה ולאלה יש אוצרות ברכה וכח אחד מתמלא מחברו וכולם כאחד צריכים להיות מכוונים לעבוד את ה' וישראל עמו..כל הכוחות צריכים להתאחד על מנת לבסס את הקיים ולבנות את הנהרסות."

(מתוך נאומו של הרב לאחר בחירתו לרב ראשי, מובא בספר המזרחי עמ' רפט)

"את הרבנות הראשית צריך לחזק עוד ועוד כדי שתיהפך למוסד היכול לפקח כלפי פנים וכלפי חוץ, לפקח וגם להדריך. במקום זה - מכרסמים, מפתחים אי אמון..."

בימי הרב קוק והרב הרצוג זכר צדיקים לברכה, עוד הייתה רתיעה מפני גילוי בפומבי של אי האמון ואי ההכרה, אבל כיום מעיזים פנים. שוכחים או מעלימים עין מזה שבלעדי רבנות ראשית סמכותית לא היו לנו נישואין וגירושין על פי ההלכה, לא שחיטה מסודרת, לא מינוי רבנים בשכונות, ועוד ועוד. שוכחים או מתעלמים בזדון מכך שרבנות ראשית היא כורח השעה והדור, ושלו הכל היו מתכנסים ומתלכדים סביבה כדי לחזקה הייתה השפעתה גדולה על כל חלקי הציבור."

(הרב שאול ישראלי, 'הרבנות והמדינה' עמ' 92)

כלפי המפריעים מקרב הרבנים אז להקמת הרבנות הראשית, הגיב מרן הרב והזהיר: **אי הקמתה של רבנות רשמית תוכל**

לגרום לכניסת "רבנות" רפורמית לארץ הקודש. כתוצאה מבמות יחיד (=רבנות מפורדת), מגיעים לצלם בהיכל!

(בשדה הראי"ה עמ' 127)

"סכנה חמורה מאוד נשקפת לנו. אסור להרשות קיומה של רבנות מתבדלת. המתבדלים הבוחרים להם רב לעצמם ללא ידיעת הציבור והסכמתו יוצרים תקדים. הם עוד יכניסו את הרפורמים. אם להם מותר, מדוע אסור גם לרפורמים לבחור להם כאלו בנינים משלהם? **הבדלנות והפירוד פותחים פתח לא רק לרבנות 'פרטית', כי אם לרפורמה ולרבנות רפורמית.**

..כאשר יש פירוד ואין מרות הצבור, נפתח פתח לכל מיני דברים בלתי רצויים.. הגאון הנצי"ב כותב כי "עצת הפירוד קשה כחבר לכלל ישראל".

(שיחות הרצי"ה ת"ת עמ' 276)

ב. השבת במרחב הציבורי

"... צו השעה הוא הצלת נפש האומה כולה, **ונפש האומה כולה זוהי השבת.** כמה אנו חייבים לעשות להציל את נפש האומה כולה.

אנו פונים בשם היהדות כולה אל השלטונות הממשלתיים והצבאיים להבין מהי השבת לישראל ולא להביא יהודים לידני הניסיון לחלל את השבת. מי לה' איתנו. תנו ידכם לברית השבת למען הצלת השבת. החובה של הצלה זו מוטלת על הכל, על הציבור ועל היחיד. בראש ובראשונה חובה זו מוטלת על הגופים הציבוריים... להתעורר לפעולת הצלה מתוך ההכרה **שבמידה שהשבת הולכת ומתחללת בה במידה הולכת ונפסדת הצורה המקורית העיקרית של הבית הלאומי.** הצילו את שבת קודשנו, **הצילו את נפש האומה בארץ קדושה.**"

הרב יצחק הלוי הרצוג, הרב הראשי האשכנזי בקום המדינה: (בקריאה לבסס את השבת במדינה), "למען השבת", עמ' 16]

"ישראל נטל עליו לבוא עם דעת האלהים שבו אל בין העמים ולפתח על אדמתו את כל השפע הרבוגני שבחיי-מדינה תקינים וסדירים..."

כאן במדינה החדשה נועד ישראל ליצור חיי אומה ומדינה, שהמדע והאמנות, חרושת-המעשה והמסחר, הכוח והשלטון לא יהיה לאל ידם להליט את עיני האדם לבלי ראות והכר את הבורא..אדרבה, כאן עתיד היה כל גילוי קטן או גדול בהליכות האדם מישראל להיות מכוון כלפי מעלה, קודש לה'..."

... לפיכך זכור, שמור את יום השבת לקדשו, היזהר לבל ידחקו חיי עשייתך המדיניים את תורת אלוקיך ואל תהין להעלות על דעתך, כי רק במדבר הזין ה' כל נפש ונפש מישראל במו, ואלו בתוך יישובו של עולם, בחיי החברה הסדירים, כוחותיו של האדם הם הפוסקים לו את מזונותיו...**עשה את השבת משען-עולם להכרת האלוקים וקדושתו בתוך שאונם והמונם של החיים** באוהלך ובצאתך"

הרש"ר הירש ["שבת של ישראל"]

"...השבת! כמה לאומיות רעננה יש בשמירתו ובקדושתו!... השיווי הנפלא, שמביא אהבה נאמנה בטבע, שיווי המעשים שמביא את שיווי הדעות, כמה הוא בולט ומורגש בשביתת השבת לכל חוקותיו ופרטיו. ... באיסור המלאכות כולם, הננו משקיפים על כל העם כעל איש אחד גדול, כחברים ורעים המתעלסים באהבים במסיבה אחת שכל אחד משתדל להשוות כל הליכותיו להליכות רעהו כדי שימצא ממנו קורת רוח..

כמה אהבה לאומית ורוממות הרוח יש בשמירת שבת כהלכתו! כמה פועלת השמירה הזאת לרומם את יקרת ערך האומה בלבב בניה, בהיות הזיכרון חי בינינו, כי לאומנו הוא העם הנושא את התעודה הזאת של שכלול רוח האדם ועלמו האמיתי."

הראי"ה קוק זצ"ל [מאמרי הראי"ה, עמ' 137 "השבת"]

ג. נישואין:

"**אחד ההישגים החשובים של המדינה, שיתכן שהציל את אחדות האומה ואת שלימותה,** לפחות בדור זה, הינה הענקת הסמכות הבלעדית לנישואין וגירושין למערכת השיפוט הרבני. בזה הוכרה ההלכה כשלטת במדינת-ישראל, לפחות בתחום החשוב של המעמד האישי. הנהגת נישואין וגירושין אזרחיים במדינת ישראל, הייתה מביאה בהכרח לפילוג מוחלט בעם, והיה זה מעוות שלא יוכל לתקון גם בדורות הבאים.

נוסף לכך, **נקבע צביון יהודי מסורתי בשטחי חיים שונים,** כגון: הנהגת הכשרות בצבא ובמוסדות המדינה; מכלול חוקי התורה ושמירת המצוות שנתקבלו ונקבעו בצה"ל כפקודות יסוד, וקביעת השבת כיום מנוחה לרוב השירותים הציבוריים. כל

זה קובע, במידת-מה, את דמותה היהודית-רוחנית של המדינה ואת ייחודה במשפחת העמים ומשתלב בהרמת כבוד מדינת ישראל וקרנה בקרב העמים, עקב מבצעה הצבאיים-החלוציים של המדינה והישגיה..."

הרב שלמה גורן ["לבעיות דת ומדינה"]

ד. גיור:

"לכבוד הוד מעלתו ראש הממשלה ושר הבטחון מר דוד בן גוריון ירושלים..."

...אילו היה ספק במקרה כלשהו, בוודאי היה ראש-הממשלה פונה בשאלה לרבנות הראשית בארץ, שהיא מוסד ממלכתי, **ובוודאי יפנה ראש-הממשלה בשאלות דתיות למוסד הרשמי הממלכתי, שהוא לבדו אחראי ומוסמך לפסוק ולהורות.. ולהכריע בשאלה דתית גדולה שנפש האומה הישראלית תלויה בה?**

אלא בוודאי נתכוון ראש הממשלה לקבל הסבר היסטורי על צורת ההתגיירות המקובלת ועל האפשרות לשנותה ולהחליפה בצורה חדשה..הבנויה על הרעיון של לאומיות חילונית - רעיון מופרך מבחינת השקפת תורתנו ומוכחש על ידי המסורת ההיסטורית ועל-ידי המציאות היהודית החיה...עם ישראל שונה במהותו הלאומית משאר אומות העולם. אצל אומות העולם, אין הרעיון הלאומי קשור בדת...

בתוספת שהוסיף ראש הממשלה להנחיות הרישום של שר הפנים, כי על המבוגר הרוצה להתקבל כיהודי להודיע בתום-לב לא רק שהוא יהודי, אלא גם שאינו בן דת אחרת - הראה ראש הממשלה הבנה נכונה בשוני המהותי שבינינו לבין שאר האומות..הוא עורר תקווה, כי גישתו לשאלת היהדות, אינה זו של שיטת הלאומיות החילונית, שנתקעה למוחם של כמה חוגים ובלבלה את דעתם...

אין לה, לממשלה עברית, ברירה אחרת, אלא אחת משתיים: או שהיא מקיימת ומאשרת את הגירות על-פי חוקי ישראל ובצורה הקבועה במשפט התורה; או שהיא מבטלת את הגירות לגמרי. **לגירות לאומית, כביכול, אין שום משמעות הגיונית ואין לה ערך כלשהו.** שום קהילה בישראל ושום מוסד יהודי בעולם, לא יקבלו גר גרור זה, המצויד בתעודת-זיהוי של שלטון שנהג שלא על-פי תורת ישראל...

אין צריך להצביע על הסכנה האיומה לאחדותנו הלאומית הטמונה ברעיון זה. הוא עלול לדון את עמנו לטמיעה גמורה. האם רצוי לממשלה פילוג לאומי זה ? "

הרב יחיאל יעקב וינברג ז"ל, ה"שרידי אש" [שם]

"האם אין כאן חזרה למחשבות ימי הביניים של הגבלת חירות הפרט. למה לה למדינה ולחברה להתערב בהשקפתו ודרך חייו של היחיד? למה להפריע לו לחיות כפי שהוא מוצא לנכון?"

"..המאורע..מתחולל לפנינו בבית המשפט, וזוהי תביעתו של מומר נזיר באחד המנזרים בארץ להכיר בו כיהודי לעניין חוק השבות. טענתו היא בערך כך - העניין ההשקפתי שייך לתחום היחיד. מבחינה לאומית אין כל הבדל במה הוא מאמין ולמה הוא עובד....

מפני שהתורה חרדה מאד לגורל אותן אמיתיות ואותן חובות יסוד שהיא מטילה על האדם מישראל לדאוג לא רק לטובתו, כי גם לטובת חברו...כך היא אינה יכולה להסתכל בשוויון נפש כיצד יתנחלו בארץ כאלה אשר השקפה זו זרה להם, אשר אינם יודעים אחדות ישראל מה היא...והם עכשיו, ללא כל בושות פנים ונקיפת מצפון, נדחקים לפינה הצרה של מדינה זו שזכה לה בחסדי ה' העם למוד הפגעים והצרות.

יקרים לה לתורה "משפטי ה' אמת". חרדה היא מאד מפני האפשרות של השלטת חוקי סדום של "שלי שלי". של חופש פרט מדומה שתכנו "בשרירות לבי אלך"; משום כך היא אינה יכולה להפקיר את רשות הרבים לכל אלה אשר רוצים להפר את הברית הנצחית של ישראל עם תורתו..

כאן אין מקום לסובלנות! על העיקרים והעקרונות אי אפשר לוותר : "לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי".

בשם העיקרון של חופש האדם והערכת ערך האדם, בכדי שהאדם לא יהא חית טרף אשר אין עיניה אלא למלא סיפוקה, נאלצת התורה לחוק את החוק המגביל את זכות החופש הבלתי מוגדר, ואת חוק השמירה מהתערבות זרים באומה זו, כדי שלא יטביעו את חותמם על המדינה ועל העם בכיוון מנוגד."

הרב שאול ישראלי, שם -